

CHĘTLIWIY (54) *ai*

chętlivy (52), **chętliv** (2); *chętliv GórnDworz, PudłDydo.*

comp **chętlivszy** (2).

sg m N **chętlivy** (17), **chętliv** (2); (*attrib*) **chętlivy** (4); (*praed*) **chętlivy** (13), **chętliv** (2). \diamond *D* **chętliwému** (2); **-ému** (1), **-(e)mu** (1). \diamond *A* **chętliv(e)go** (3), **chętlivy** (2). \diamond *I* **chętlivym** (2). \diamond *V* **chętlivy** (1). \diamond *f N* **chętlivą** (1). \diamond *G* **chętliv(e)j** (1). \diamond *A* **chętlivą** (4). \diamond *I* **chętlivą** (2). \diamond *V* **chętlivą** (1). \diamond *n A* **chętliv(e)** (1). \diamond *I* **chętlivym** (2). \diamond *pl N m pers* **chętlivi**, **chętlivszy** (6). *subst* **chętlivsz(e)** (1). \diamond *D* **chętlivym** (2). \diamond *A m pers* **chętlivé** (3); **-é** (1), **-(e)** (2). *subst* **chętliv(e)** (1).

Sł stp brak, Cn s.v. chętny, Linde XVI – XVIII w.

*Usilnie czegoś pragnący; przeważnie z odcieniem dodatnim; pilny, gorliwy, żarliwy, chętny, ohotny, skłonny, pełen chęci, uprzejmy, życzliwy; zachłanny; devotus, officiosus Mącz; affectus, benevolus, incensus, inflammatus, libens, lubens, perbenevolus, perlubens, perstudiosus, prolixus, propensus, studiosus Cn (54) : To Bogu porucząjąc Pánie Miłościwy/ Vpominek służy mey vprzeymie chętlivy. Ktory moy sкарb przemoże/ tobie ofiaruję StryjWjaz A2; Zás z wietszą do Poznáníá nád to vcźciwością/ Wprowadzon/ s triumphámi/ s chętlivą rádością. StryjWjaz B; WSiáday z dobrym fercem/ o krolu cnotliwy/ Y w dobrą godzinę/ na sówy koń chętlivy KochPs 28; A mam też tę w Bogu nádzieję: [...] iż też W. M. to po sobie/ gdy będzie potrzebá pokażesz: á tym chętlivym vmyślem moim/ obrażác się nie będziez CzechEpPorz **v; Szczęśliwy Rádziwile/ małz chętlivé Bogi KochEpit A2v; sam vřzedł bez sřwánku/ Y z rycerřtwem chętlivym. ZawJeřt 11; Obroć oczy chętlive/ Z ktorých iáľnością/ buiác przeřtawáią Skrzydłá/ co bol dawáią GrabowSet C4v; Chęć dobrą množ/ á iáko oćiec chętlivy/ Wřzytko to co cię boli Odpuřć GrabowSet M2v; Bądź rátkiem kwáplivym/ Lodce iuż poľupány/ [...] By w morzu řmierci chćiwym/ Nie zálaľ/ dáiac pozny řal/ chętlivym. GrabowSet M3v, E4v, N2, O4; RybGęřli A2; BRácia/ wolać chętliva řercá mego y modlitwá do Boga iest zá nimi WujNT Rom 10/1; Tych tedy obywałelw řiemie Beľzkiey wiernořć/ řtaľořć/ chętlivą miľořć [...] oné w náľzé y potomków náľzych obronę Krolewřkú y Korony znou wzięľimř SarnStat 1053; Lecz mię ty řtrzeż řwięta cnoto.Y nie odřtěpuy odemnie/ Gdyż małz chętlivego ze mnie. CzahTr [D2]; SapEpit [B]2.*

chętlivy czego (1): *A ták moy miľy řynu/ bądź tego chętlivy/ Y řtáray řie řpilnořćią/ a práwie trořkliwy. Iáľ byř iá zá Maľżonkę/ iuż otrzymaľ sobie PaxLiz E.*

chętlivy do czego (9): *Do kopiey chętlivi rádzi iá řzyrmuią PaprPan R3v; Bo iáko ci chętlivi do boiu bywáli/ Táľ ich Biaľokurowie namniey nie wydáli. PaprPan Aa2, D; ModrzBaz 20v; KochPs 150; KochFr 87; ReszPrz 72; PaprUp Hv; PaxLiz E4v.*

chętlivy komu, czemu (7): *Tu będzie plácz/ pokázác/ iáko kto iest tey plci chętliv GórnDworz Vv; KochPs 212; MWilkHist F4; KochFr 84; PaprUp Fv; GrabowSet Y2v; Aby nigdy ten narod iego narodowi/ Chętliv nie był PudłDydo [B5]v.*

chętlivy ku komu, ku czemu (6): *Nievkracay nam miľy panie dobrodzieřřtwá twego ale ie nam radřřey rozmnazay a řnadz tem będziem chętliwřřy ku wyznawaniu chwalebneho imienia twego ReřPs 205v; Mącz 115d, 508a; BudBibKaw A3v; KochPs 25; a wnětrźnořci iego tym chętliwřze řá ku wam/ gdy wřpomina na poľřuřeňřtwó wřzytkich was WujNT 2.Cor 7/15.*

chętlivy przeciw komu (1): niemogłem sie stáwic Przykro przeciw takie mu wśelkiéy czći godnému/ Miłému/ á przeciw mnie záwżzé chętliwému. *GosłCast* 73.

chętlivy na co (3): Zmiłuy lię Oycze/ pomóż chętliwemu Na twoie drogi *GrabowSet* M4v; O Pánno/ na ráunkt/ mnie záwżdy chętliwá/ [...] Teraz/ teraz/ oczy rácz też fklónić swoie/ A łzami oblane przyimi próśby moie. *GrabowSet* R4v, Q3v.

cum inf (4): Miey tedy y dziś dziękię/ biłkupie cnotliwy/ Ześ póspolitey rzeczy łłużyc ták chętlivy. *KochFr* 124; *GrabowSet* A2v, H3v, S4.

Wyrażenia: peryfr. »łaski potok chętlivy« = *Bóg (1)*: Zmiłuy sie/ łáski potoku chętlivy/ [...] A oddaliwzy/ me nieznośne męki/ Wwiedz mnie do siebie *GrabowSet* T2v.

»chętlivym sercem« (1): A ty oycze/ y mátko/ zacna krwi oboie/ Wesołym/ y chętlivym sercem dziecie swoie: W rękę mężowi daycie *KochEpit* A3v.

Szeregi: »gotowy, (i) chętlivy (chciwy)« (2): *Mącz* 508a; ktorzy ácz gotowi y chętlivi łámi przez się/ niewadzi ie przecię póły twemi obełác/ y tym pobudkę im dáć *OrzJan* 70.

»chętlivy i posłuszny a powolny« (1): Bo to iest nie ludzka ále Boża łpráwá/ nie poniewolnym/ ále y chętlivym y posłuznym á powolnym [*volentibus et mandata exequendi cupidis*] rofkázowác. *ModrzBaz* 116.

»prędkie i chętlivy« (1): Day Boże nam do pokuty z grzechow [...] ták prętkie y chętlive powftanie. *SkarŻyw* 26.

a. *Zachłanny, łapczywy (1)* : A (ktemu) psi obzárliwi (*marg*) wł. y psi chętlivewy dułze. (–)/ nie znáią náfylenia *BudBib Is* 56/11.

Synonimy: *chciwy, gotowy, pilny, posłuszny, pracowity, skłónny.*

Cf **CHCĄCY, CHĘTNY, CHUTKI, CHUTLIWY**